

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין ג.

לא תהני ליה חמתה. לנכסורי גבוה ויתר מכ'. לקמן מפרש מאי אמלתרא הויכא חני דמהניא: של מינה. עץ גבולין צו מילין והס עפלים ובלעז' גלאשׁ: א חמה אמר ר' אינעא נר'. השתא קא מסיק לפירכיה דלשכחן דמהניא אמלתרא אליבא דרב ומיעקרא לא שצדיקה לאוסקי למתיה עד דקסתר ליה לתיזבחה: רחבא ד'. אם הימה רחבה רחבה ד' טפחים אע"פ שהיא דקה ואינה חזקה לקבל אריח כשירה והא דתנן צמתני' (לקמן ד' יג:) צריאה כדי לקבל אריח כשאינה רחבה ד' טפחים קאמר: ואם יש לה אמלתרא נר'. תרתי מילי קאמר רב וקולא: אמר רב יוסף. הא אמלתרא דלייתיה משניה דרב לא רב חמה דתיקטי דרב חרדי לא אמלתרא: היא? ופיקטי לרב. דהא חזינן הכא דלא גמרי רבנן מהיכל מדקתני דלמלתרא מהניא: דל אנה מהכא. הימני מייכן כאלו שחקתי ולא אמרתי דבר זה: מהניא? מי לא קשיין אהדי. גבוה מכ' יתר מפתחו של היכל אלמא רבנן מהמס סגמרי: סנאי היא. תנא דלעיל דסצירה ליה דרבנן מהיכל גמרי ואמלתרא לא מהניא והאי תנא דלמלתרא סבד לאו מהיכל גמרי: לדידי גמי סנאי היא. ואנא כתיבא דלעיל אמרי: גלא רב. אי לא הוה מפרש רב למתניתא קמייחא ויליף מינה דרבנן מהיכל גמרי: מהניא אהדי לא קשיין דצין להיא מתני' וצין להא מתני' דלמלתרא: קורה רבנן טעמא מאי. צעו תוך כ' אמה: משום היכר. ליתחו אינשי ולידעו דמקנתא עבד ולא יתמי לחאופי צרה"ר ומשום הכי מהניא אמלתרא דצין דמיסתכלי צה אינשי אפי' למעלה מכ' אמה איכא היכרא: והא דקסני צמתנית' קמייחא יתר מפתחו של היכל לאו דגמרי מהמס אלא סימנא צעלמא נקט שלא מחליף גירסא דעשרים ותאמר למעלה מל' או מארבעים יא' פתח היכל סימן צידך: אי סצירה ליה סא דרבה. דעעמייחו דרבנן בסוכה נמי משום היכר: למה נהו לרבנן ולר' יהודה לפלוגי צמתני: מצוי דלעיל עזי. כלומר המהלך אינו מצית למעלה: קיני (ו) כגון קיני עופות היו צולטין מתחת' האולם למעלה (מל') מן הפתח: פסקי דארו. כלונסות של ארו ארוינן תמוזין בצומא ואינדי דנפיש מעשיה ארוך דידהו חזו להו אינשי ואיכא היכרא: מאן דאמר פסקי. איכא היכרא למצוי: כל שכן קיני. דאינדי דחשיצו ומלתא דמהיחא היא מסתכלי צה אינשי וחזו לקורה: מקלס. עובי הקורה צתוך כ' ומקנתה למעלה וכן עובי סוכה של סוכה: קוטס. רואין כאלו ניטל אמות העובי היולא למעלה ותהא קורה דקה: הניטול צרוח. שהרי שיערוה חכמים צריאה כדי לקבל אריח ואי לאו הכי שדי ליה זיקא הלכך לא חשיב: לא מידכר. וחמנין דמשחקיל מקלס עובי הסכך הנכנס לתוך כ' וקיימא כולה למעלה מה עובי סוכה מ' אלא. חמאי מכשרת צסוכה משום דע"כ השתא צילמה מרובה מחמתה דהא רואין הוא דקאמר' ולא שקילנא מינה מידי: פגא נמי. משו צומת כשפודין דלי לא שדי אלא רואין הוא דקאמר: חלל

הגהות הב"ח

(א) גמי מאי לאו משום היכרא: (ב) שם צמתני למה להו צריאה: (ג) שם דלחא מיט אית משום: (ד) רש"י ד"ה קיני ממין קיני עופות:

גילון הש"ס

גמי סוכה דליחיד רמי אפשחיה. עין לקמן י"ח ע"כ ובש"ס ד"ה צו הרבנים:

מוסף רש"י

קורה טעמא איה מקרא היכרא. אוה שחקט חכמים למנו משום היכר צעלמא הוא. דלא יתמי למשחי צות העיני דקסות ה. למען ידעו דדורותיהם. שיש סוכה שסגימה יכרה לך. דלמינ דיעו כי צסוכת הושתמי. צומי לשב. סבי דמיס ליה. ואפי' דלון יולא מילי פשוטו דתיקט עני צכוה. מיוס דרשבני ליה לרשע (סוכה ב.). דלא שלטא ביה עינא. שאטו רואה אן הסכך. וסוכה הוי סק כשמה (ספ.) קדרא דבי שותפי לא חמייחא ולא קיררא. צוה סומך על זה (בבב דב.).

רבינו הגנאל

צורת הפתח דהיא קנה מיכן וקנה מיכן וקנה על גביהו. ופרקינן שמועה זו דרבנן לפי לה מפתחו של היכל מן קתני לה רבנן רב. הא ליה רב לרב יהודי אהניא לחייא ברי אהפי שיש שם צורת הפתח צריך למעט צורת פתח לא מהני. תוב קשיין לביעו אמלתרא כי היכל כותנן במס' מדות חמש אמלתראות (תן) של מילה הוי על גבן נר. פי אמלתרא קורות לאחיות הקיר. כגון וטור כרותות ארוינס. ובלישנא דרבנן למוטר בנינא. מילה אום האילן. ופירותיה נקראין מילין. כדגורטין אין מי מילין ע"כ מילין. והשנה של מילה טועה הוא. ודחנן דהני רבני (המלי) [נמשן] אמלתראות של מילה הוי על גבן. באלס הוי וכל אחת ויתיה על צדדיה. ואמרינן ודילמא צבתני היכל כחבתני ארס אמר. והא דאמר רב הקורה אם רחבה ארבעה אפי"פ שאינה בריאה. ואם יש שם לו אמלתרא אין צריך למעט. לא תהני אמלתרא הוא גובה היכל לא היה יותר מכ' ארבעה דהוה ליה אמלתרא. ואמרינן ופרקי רב יוסף אמלתרא לא רב אמר. מחמתה היא ותמה דרבה בר אבהו קתני לה. ואי אמרת בהו רבין כך קשיא לרב. אמר לך רב והא צמייחא דהניא מבוי שבוה מכ' אמה יותר מפתחו של היכל מעט. אלא מאי אית לך למימר תנאי הויא פליגי אהדי. לדידי נמי תנאי היא ופליגי אהדי. ודחינן ואמרינן. בלא רב מתניתא לא פליגי אהדי. קורה דרבנן משום היכר היא. ואי

ורב נחמן בר יצחק אי סבירא ליה הא דרבה בו'. לרבה גופיה הוה מצי למיפך דליה ליה צפרקין (ד' יג:) דקורה משום היכרא אלא משום דרב נחמן מפרש צדילי דפלוגי צהיכר פירין למה להו לאפלוגי צמתני: אי קלשת הוי ר"ה חמתה מרובה מצילתה. מפר' ר"ה חמתה מרובה מצילתה ע"י שרצה הרוח ויפזר עד שמהל חמתה מרובה מצילתה דאי ע"י קלישה לחדה תהא חמתה מרובה הכי מכשר' לה צלישנא צתרא הא אין סכך פסול מנטרף צהדי סכך כשר כלאמר' צסוכה (ד' טו:) גבי העושה סוכתו חמת האילן וקשיא דלמר צצרק קמא דסוכה (ד' טז:) היתה גבוהה מכ' אמה והאין יורדין צתוך כ' אם צילמה מרובה מחמתה כשירה אם לאו פסולה ואמאי כשירה והלא אי קלשת ליה יפלו ההונין למטה וללישנא צתרא דהכא חמי שפיר ולרצא מפרוקיא נמי דמפרש משום דסוכה דיחיד היא ולא מידכר חמי שפיר דגבי הונין איכא פולס למימר דיורדין הרבה למטה דליכא למימר מידי אכל לצדינא קשה דמשמע דמשום סוכה דלורייתא פסולה משום אי קלשת כו' וי"ל דהתם מיירי שיש הרבה הונין שיכולין להתקיים בקל על ידי סמיכה ועוד נוכל לומר הכא דאי קלשת ליה הוי חמתה מרובה ע"י קלישה לחד ומנטרף לסכך דלמעלה מכ' וללישנא צתרא דלא' חשיב כל כך סכך פסול הואיל והוי סכך כשר אם היה למטה מכ' אכל קשה דגבי הונין אמרי' ואם לאו פסול וללישנא צתרא דהכא ממשנין אפילו חמתה מרובה מצילתה מיהו ללישנא קמא ינחא אי נמי גבי הונין יש לפסול יותר הואיל ואגודים עליונים והמתמונים זה צוה דלי קלשת יפול הכל: אמר רבה במבוי פסול. ל"ג רב דרב יליף מפתחו של היכל דהוי חללו כ': חלל

א מי ס"ד מהלכות בית הבשורת הל' ח סגנו המנהיג אב: א ז מ"ז פ"ז מהלכות שבת הלכה טו טושי"ע א"ח י"ב סגנו ספקי כ': ח ג ד מ"ז שם הל' טז ופ"ד מהלכות סוכה הלכה יג סגנו עין מג טושי"ע א"ח שם וסימן מרלב ספקי ב:

תורה אור השלם

1. למען ידע דרתיבם כי צסוכת הושתפי את בני ישראל בחוצותיה אנתום מוארץ מצרים אני יי אלהיכם.

רבי נסים גאון

דתנן ה' מלטריות היו על גבוי. עיקר זו המשנה במסכת מדרות פסוק ג' פתחו של אולם גבוהו ארבעים אמה ורחבו ב' אמה. וחמש מלטריות שלמילת היו על גבוי. ההתחזה ערופת על הפתח אמה.

רבינו הגנאל (המשך)

איכא אמלתרא אין לך היכר גדול מזה. והאי דתני פתחו של היכל סימנא צעלמא הוא. עד עשרים. כי היכי דלא ליחלוף לך. ואמרינן ורב נחמן בר יצחק אי רוב לאה צתרה דאמר למען ידעו דדורתיבם כי צסוכות הושתפי וגו'. עד כי אמה אום יודע שרד בצל סוכה וכר. באנו לפרש טעמא דהא מנינא דהני אם יש אמלתרא אפילו למעלה מכ' אמה אין צריך למעט. ומאי אמלתרא חמא בריה רב אבהו א' קני. פי קורה ועליה כמון קיני העופות לקנן עליהן. כעין הא דתיב קיני תעשה את אמי. במשעבא אמרי פיסקא דארואי. פי לוח ארו רחבה ד' טפחים. דגריסין בירושלמי בעינין איסקופה. אבל אם יש שם רוח ד' אסורה. א"ל תהא אילו מלתרא. אילו מלתרא. שמה איה מותרת כלל. ומלתרא זו שמרת לא מפני דחבה אלא מפני חשיבותא. וכל העובר נתן עינו עליה מפני חשיבותא. וכ"ש קני (שפורטין) (לרבינו הגנאל, כי פליגי בפסקי דארואי. כך סוגיא דמקצת קורה בתוך כי ומקצת למעלה ממ'. סכך מקצתה בתוך כ' מקצתה למעלה מכ'. אמר רבה בסוכה פסולה. ואמרי אמאי מותרת במבוי כשר. דחזינן לה לקורה כמאן דקלישא. וההוא דשרא למעלה מכ' כמאן דליהא דמי. אי קלשת לה נמצאת קורה זו ניטלת ברוח. אלא רואין אותה כאלו היא שפוד של מתכת. שהיא חזקה וכבדה וראיה לקבל אריח עליה. בסוכה נמי נימא דחזינן להאי סכך כמאן דקלישא. ואפי"כ בדיקתה קיימי וצילתה מרובה מחמתה היא

והיתה כשירי[ה]. ופרקי רבה מפרוקיא סוכה דליחיד בו'. ופרקי רבנא רבנא. מבוי הוא דרבנן לא אחמירו ביה. רב אדא בר מתנה חמיא אפכא. אמר רבה בסוכה כשירה במבוי פסולה כו'. עד רבנא הוה חזי סוכה דאורייתא לא בעיא חזיון. מבוי דרבנן בעיא חזיון. מאי הוי עמה. רבה בר עולא אמר זה וזה לפסול. רב אבהו לא הוה כשר